

[Etusivu](#) > ... > [Kanteen Nostaminen](#) > [Oikeusapu](#) > [Italy](#)

Oikeusapu

Sisällön tuottaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Mitä kustannuksia oikeudenkäyntiin liittyy, ja kuka ne yleensä maksaa?

(Oikeuslähteet) – Oikeudenkäyntikulujen ja samalla myös oikeusavun luokista ja menettelyistä säädetään kattavasti 30. toukokuuta 2002 annetussa presidentin asetuksessa (*decreto del Presidente della Repubblica*) nro 115 (*GURI* nro 139/2002) – sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 7. maaliskuuta 2019 annetulla asetuksella (*decreto legislativo*) nro 24 (*GURI* nro 72, 26.3.2019), jolla oikeusapu ulotetaan koskemaan etsintäkuulutettuja henkilöitä, joihin sovelletaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevia menettelyjä. Se sisältää oikeudenkäyntikuluja koskevien säännösten koonnoksen (*Testo Unico*) (74–145 §, erityisesti 74–89 §:n yhteiset säännökset sekä oikeusapua siviili-, hallinto-, tilintarkastus- ja veromenettelyissä koskevat erityissäännökset, 119–145 §).

Kesäkuun 13. päivänä 1942 annetussa laissa nro 794, sellaisena kuin se on muutettuna, säädetään asianajajien palkkioista siviilioikeudellisissa, kauppaoikeudellisissa, hallinnollisissa ja verotukseen liittyvissä menettelyissä. Yksittäisistä oikeudellisista palveluista maksettavat palkkiot määräytyvät vuonna 1994 annetussa ministeriön asetuksessa (*decreto ministeriale*) nro 585 säädetyn tariffin perusteella.

(Oikeudenkäyntikulut) – Laajasti tulkittuna siviilioikeudellisten ja kauppaoikeudellisten menettelyjen kulut sisältävät sekä oikeudenkäyntimenettelyn kulut että oikeudellisesta edustuksesta aiheutuvat kulut ja palkkiot. Oikeudenkäyntikulut koostuvat asiarekisteriin kirjaamisesta perittävästä vakiomaksusta ja muista mahdollisista kuluista (kuten asiantuntijalausunnoista ja asiakirjojen kopioinnista aiheutuvista kuluista).

Vuonna 2002 hyväksytyssä säännösten koonnoksessa nro 115 tarkoitettu vakiomaksu on maksettava jokaisessa oikeusasteessa, myös konkurssi- ja hakemuslainkäyttömenettelyissä, ellei siitä ole myönnetty lakisääteistä vapautusta.

Maksua ei peritä etenkään henkilö- ja perheoikeudellista asemaa koskevissa menettelyissä, kuten siviiliprosessilain (*codice di procedura civile*) IV osassa säädetään (esimerkiksi asumuserotapaukset, alaikäisiä koskevat säännökset, aviopuolisojen väliset varallisuussuhteet ja pakolaisaseman tunnustaminen), ennalta ehkäisevissä menettelyissä (esimerkiksi takavarikointi velkojen turvaamiseksi), kiinteistörekisteriin liittyvissä menettelyissä, toimitusta ja luovutusta koskevissa täytäntöönpanomenettelyissä, elatusmaksuja koskevissa menettelyissä, kaikissa lapsia koskevissa menettelyissä (esimerkiksi vanhempainvastuuta koskevissa menettelyissä) sekä toimivaltaa ja tuomiovaltaa koskevissa asioissa.

Asianosaisen on esitettävä maksuvapautusperusteet asianmukaisesti vireillepanoasiakirjassa.

Vakiomaksua ei peritä rikosoikeudellisissa menettelyissä vahingonkorvauksen saamiseksi nostetuissa siviilikanteissa, jos vaatimuksena on ainoastaan rikosentekijän yleinen tuomitseminen vahingonkorvausvelvolliseksi. Jos haetaan tiettyä korvaussummaa, väliaikainen vahingonkorvaus mukaan lukien, maksu peritään, jos hakemus hyväksytään. Maksu vaihtelee 62 euron vähimmäismäärän ja 930 euron enimmäismäärän välillä asian luonteesta ja arvosta riippuen.

(Maksuvelvollisuus) – Kunkin asianosaisen on maksettava jättämiensä tai pyytämiensä menettelyyn liittyvien

asiakirjojen kustannukset ja maksettava kanteen kannalta välttämättömistä asiakirjoista, jos sitä edellytetään lainsäädännössä tai jos tuomioistuimella on velvoitusta siihen (esimerkiksi asiantuntijalausunnoista perittävät palkkiot). Jos asianosainen on oikeutettu oikeusapuun, valtio vastaa kustannuksista. Vakiomaksu peritään asianosaiselta, joka panee asian vireille, nostaa alkuperäisen kanteen tai vaatii täytäntöönpanomenettelyssä jakamista tai myyntiä.

Asian arvo mainitaan vireillepanoasiakirjan vaatimuksissa. Asianosainen, joka muuttaa vaatimusta, jättää vastakanteen tai tulee väliin itsenäisesti ja lisää siten asian arvoa, on velvollinen maksamaan lisämaksun.

(Kulujen maksamisvelvoitteeseen sovellettavat perusteet) – Siviiliprosessilain 91 §:ssä säädetyn yleisen periaatteen mukaan tuomioistuimella on velvoitusta hävinneen osapuolen korvaamaan voittaneen osapuolen oikeudenkäyntikulut.

Tuomioistuimella on kulujen suhteen harkintavaltaa, ja se voi velvoittaa korvaamaan ne osittain tai kokonaan oikeusriidan kokonaistuloksen perusteella. Tuomioistuimen on otettava huomioon, missä määrin kanteen on kokonaisuudessaan perusteltu. Päätökseen voidaan hakea muutosta.

Hävinneen osapuolen on korvattava voittaneen osapuolen asianajokulut ja -palkkiot sekä kaikki tuomioistuimen nimeämille asiantuntijoille tai asiantuntijatodistajille maksetut palkkiot. Hävinneen osapuolen on korvattava myös muut menettelyyn liittyvät kulut, jotka maksetaan tuomioistuimen kirjaajalle yhdessä tuomion tiedoksi antamisesta aiheutuvien kulujen kanssa.

2 Mitä oikeusavulla tarkoitetaan?

Italian oikeusjärjestykseen sisältyvän oikeusapujärjestelmän kautta tarjotaan puolustusta vähävaraisille kansalaisille, joiden puolustusargumentit eivät ole ilmeisen perusteettomia, Italiassa laillisesti oleskeleville muiden maiden kansalaisille silloin, kun tilanne tai tosiseikat johtavat oikeudelliseen menettelyyn, sekä kansalaisuudettomille henkilöille (presidentin asetuksen nro 115/2002 119 §). Tällaiset henkilöt vapautetaan tiettyjen kulujen maksamisvelvollisuudesta (*spese prenotate a debito* eli ennalta maksetut tuomioistuinmaksut), ja valtio maksaa muut kulut.

Oikeusapuun oikeutetuilta ei peritä tiettyjä maksuja, ja valtio maksaa muut maksut. Ensin mainittuihin sisältyvät vakiomaksu, virallisesta pyynnöstä tehtävistä tiedoksiannoista maksettavat kertakorvaukset, tietyt maksut (rekisterimaksut, kiinnitysmaksut ja maarekisterimaksut) sekä kopiointimaksut.

Valtio maksaa seuraavat kulut:

1. avustajien palkkiot ja kulukorvaukset
2. tuomareille, viranomaisille ja oikeusviranomaisille tehtäviensä hoitamisesta tuomioistuimen ulkopuolella aiheutuneet matkakorvaukset ja -kulut
3. todistajille, tuomioistuinten henkilöstölle ja asiantuntijatodistajille aiheutuneet matkakorvaukset ja -kulut sekä viimeksi mainituille tehtäviensä hoitamisesta aiheutuneet kulut
4. tuomiota koskevan oikeudellisen tiedotteen julkaisemisesta aiheutuneet kulut
5. virallisesta pyynnöstä tehtävistä tiedoksiannoista aiheutuneet kulut
6. lastenhoitoraha.

Valtiolla on oikeus saada korvaus, ja jos se ei saa rahoja takaisin hävinneeltä osapuolelta, se voi vaatia oikeusapuun oikeutetulta osapuolelta takaisinmaksua,

1. jos oikeusavun saaja voittaa asian tai riidan sovittelun ja hänelle maksetaan vähintään kuusi kertaa kulujen määrä tai
2. jos asia peruutetaan tai sen käsittely lopetetaan.

Erityissäännöksillä varmistetaan korvauksen saaminen silloin, kun asia poistetaan asiarekisteristä tai sen käsittely lopetetaan siitä syystä, että osapuolet jättävät toimimatta tai eivät täytä oikeudellisia vaatimuksia.

3 Kuka voi saada oikeusapua?

Siviilioikeudellisissa menettelyissä ja hakemuslainkäyttömenettelyissä (esimerkiksi asumuserossa, lasten huoltajuuteen liittyvissä asioissa tai vanhempainvastuuta koskevissa ratkaisuisissa) vähävaraiset kansalaiset ovat

oikeutettuja oikeusapuun voidakseen puolustautua, jos heidän argumenttinsa eivät ole ilmeisen perusteettomia.

Kansalaisuudettomia henkilöitä ja maassa laillisesti oleskelevia toisen maan kansalaisia kohdellaan samalla tavoin kuin Italian kansalaisia, jos he ovat oleskelleet Italiassa laillisesti päivänä, jona oikeudelliseen menettelyyn johtanut tilanne tai tosiseikka tapahtui. Myös voittoa tavoittelemattomat järjestöt tai yhdistykset, jotka eivät harjoita kaupallista toimintaa, voivat olla oikeutettuja oikeusapuun. Oikeusapuun oikeutettuja ovat siis paitsi hyväntekeväisyyttä harjoittavat tai köyhille koulutusta tarjoavat voittoa tavoittelemattomat järjestöt, jotka ovat oikeutettuja siihen jo lain nro 217/90 nojalla, kuten myös lain nro 281/98 5 §:ssä esitettyyn luetteloon sisältyvät kuluttajajärjestöt ja käyttäjät.

Presidentin asetuksen nro 115/2002 76 §:ssä säädetään, että hakija voi olla oikeutettu oikeusapuun, jos hänen viimeisimmässä veroilmoituksessa mainittu verotettava vuositulonsa on enintään 11 493,82 euroa (16. tammikuuta 2018 annettu ministeriön asetus, *GURI* nro 49, 28.2.2018).

Tulorajoja mukautetaan kahden vuoden välein oikeusministeriön asetuksella valtiovarainministeriötä kuullen (presidentin asetuksen nro 115/2002 77 §), ja mukautuksessa otetaan huomioon Italian tilastokeskuksen ISTATin kahden edellisen vuoden ajalta määrittelemän ruumiillisen työn ja toimistotyön tekijöiden perheiden kuluttajahintaindeksin vaihtelut.

Jos asianomainen osapuoli asuu yhdessä aviopuolison, rekisteröidyn parisuhteen toisen osapuolen tai muiden perheenjäsenten kanssa, tuloihin sisällytetään hakijan tulojen lisäksi kunkin perheenjäsenen saman ajanjakson aikana ansaitsemat kokonaistulot.

Kunkin hakijan kanssa samassa taloudessa asuvan perheenjäsenen, jonka tulot lisätään hakijan tuloihin, kohdalla tuloraja on rikosoikeudellisissa menettelyissä 1 032,91 euroa.

On syytä huomioida, että hakijan saama elatusapu on otettava huomioon 76 §:ssä tarkoitettua määrää laskettaessa, ellei sitä makseta kertasuorituksena.

Myös lainvastaisesta toiminnasta saadut tulot vaikuttavat oikeuteen saada oikeusapua. On selvennettävä, ettei tulotarkastuksissa voida käyttää automaattisia menettelyjä, vaan niissä on tarkasteltava yksittäisen tapauksen erityispiirteitä. Näin vältetään se, että tuomioita, jotka eivät ole lainvoimaisia, pidettäisiin merkityksellisinä, mikä loukkaisi syyttömysolettamaa. Oikeusavun epääminen sellaisen tuomion perusteella, joka ei ole lainvoimainen ja josta tulojen voidaan päätellä olevan peräisin lainvastaisesta toiminnasta, on siten lainvastaista (ylimmän rikostuomioistuimen (*Corte Penale di Cassazione*) neljännen jaoston tuomio 20.2.2013, nro 18591).

Poikkeus: yksilön oikeuksia koskevissa asioissa ja menettelyissä, joissa hakijan edut ovat ristiriidassa hänen kanssaan samassa taloudessa asuvien muiden henkilöiden etujen kanssa, otetaan huomioon pelkästään henkilökohtaiset tulot.

Oikeus oikeusapuun pysyy voimassa menettelyn kaikissa vaiheissa tai oikeusasteissa. Rikosoikeudellisista asioista poiketen oikeusapuun oikeutettu, joka häviää asian, ei voi siviilioikeudellisissa ja hallinnollisissa asioissa kuitenkaan käyttää oikeusapua tuomiota koskevassa muutoksenhaussa hakematta sitä uudelleen.

Oikeus oikeusapuun siviilioikeudellisissa menettelyissä ei myöskään tarkoita sitä, että valtio vastaa kuluista, jotka asiakas veloitetaan maksamaan asian voittaneelle toiselle osapuolelle, koska valtio vastaa apuun oikeutetun osapuolen puolesta ainoastaan hänen avustajansa palkkiosta ja kulukorvauksista ottaen huomioon hänen epävakaa taloudellisen tilanteensa ja sen, etteivät hänen vaatimuksensa ole ilmeisen perusteettomia (ks. vuonna 2012 annettu ylimmän siviilituomioistuimen (*Corte civile di Cassazione*) tuomio nro 10053).

Erityistapaukset

Presidentin asetuksen nro 115/2002 76 §:n 1 momentissa säädetyistä tulorajoista poiketen oikeusavun myöntämiseen voidaan joissakin tapauksissa soveltaa seuraavia poikkeuksia:

1. Rikoslain (*codice penale*) 572, 583-bis, 609-bis, 609-quater, 609-octies ja 612-bis §:ssä tarkoitettujen rikosten kohteeksi joutuneet henkilöt sekä rikoslain 600, 600-bis, 600-ter, 600-quinquies, 601, 602, 609-quinquies ja 609-undecies §:ssä tarkoitettujen rikosten kohteeksi joutuneet alaikäiset voivat olla oikeutettuja oikeusapuun sekä poikkeuksiin lakisääteisistä (76 §:n 4-ter momentti) tulorajoista.
2. Tuomioistuimen menettelyihin missä tahansa ominaisuudessa osallistuvilla ilman huoltajaa olevilla alaikäisillä

on oikeus saada tietoa mahdollisuudesta nimetä oikeudenkäyntiavustaja, myös hänen edunvalvojansa tai vanhempainvastuussa olevan henkilön kautta, 4. toukokuuta 1983 annetun lain nro 184, sellaisena kuin se on muutettuna, 3 §:n 1 momentin mukaisesti, sekä hakea sovellettavan lainsäädännön perusteella oikeusapua missä tahansa asian käsittelyn vaiheessa tai missä tahansa oikeusasteessa (76 §:n 4-quer momentti).

3. Alaikäiset tai täysi-ikäiset lapset, jotka ovat taloudellisesti avun tarpeessa ja ovat menettäneet vanhemman, koska tämän on murhannut hänen aviopuolisonsa riippumatta siitä, olivatko he asumuserossa tai eronneet avioliitosta, rekisteröidyssä parisuhteessa ollut kumppani, vaikka rekisteröity parisuhde olisi päättynyt, tai henkilö, jonka kanssa hän oli yhdessä asumista sisältävässä intiimissä, pitkäaikaisessa suhteessa, voivat olla oikeutettuja oikeusapuun sekä poikkeuksiin lakisääteisistä tulo rajoista hakemalla tätä oikeutta poikkeuksellisesti asiaan liittyviin rikosoikeudellisiin menettelyihin ja kaikkiin rikoksesta johtuviin siviilioikeudellisiin menettelyihin, täytäntöönpanomenettelyt mukaan luettuina (76 §:n 4-quer momentti).
4. Terroritekojen tai vastaavien tekojen uhrin tai heidän jälkeensä jääneet henkilöt (lain nro 206/204 10 §:n 1 momentti) voivat olla oikeutettuja oikeusapuun.

4 Myönnetäänkö oikeusapua kaikenlaisiin oikeudenkäynteihin?

Kuten edellä todettiin, siviilioikeudellisissa menettelyissä ja hakemuslainkäyttömenettelyissä (esimerkiksi asumuserossa, lasten huoltajuuteen liittyvissä asioissa tai vanhempainvastuuta koskevilla ratkaisuisilla) vähävaraiset kansalaiset ovat oikeutettuja oikeusapuun voidakseen puolustautua, jos heidän argumenttinsa eivät ole ilmeisen perusteettomia.

Oikeusapu voidaan evätä seuraavin subjektiivisin perustein:

- Hakija on tuomittu lainvoimaisella tuomiolla rikoksista, jotka liittyvät tulovero- ja arvonlisäveropetoksia koskevien säännösten rikkomiseen.
- Hakijaa avustaa yksi tai useampi avustaja lukuun ottamatta avustajaa, joka on nimetty osallistumaan rikosoikeudelliseen menettelyyn etäyhteyksin asioissa, joihin sovelletaan lakia nro 11/1998.

Seuraavissa edellä mainituista poikkeavissa tapauksissa voidaan kuitenkin olettaa, että hakijalla on riittävästi varoja:

- Tapaukset, joissa siirretään toisten saatavia ja korkoja (ellei siirtoa tehdä aikaisempien saatavien tai korkojen maksuna).
- Tulojen katsotaan ylittävän asetetut enimmäismäärät tapauksissa, joissa henkilöt tuomitaan lainvoimaisella tuomiolla rikoslain 416-bis §:ssä ja 23. tammikuuta 1973 annetussa presidentin asetuksessa nro 43 tarkoitetun säännösten koonnoksen 291-quer §:ssä tarkoitetuista rikoksista, rajoittuen 9. lokakuuta 1990 annetussa presidentin asetuksessa nro 309 tarkoitetun säännösten koonnoksen 80 §:n ja 74 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin raskauttaviin tilanteisiin, sekä rikoksista, jotka on tehty edellä mainitussa 416-bis §:ssä määritettyjä olosuhteita hyödyntämällä tai kyseisessä pykälässä tarkoitettujen järjestöjen toiminnan helpottamiseksi. Toisin osoittaminen on kuitenkin sallittua (vuonna 2010 annettu perustuslakituomioistuimen (*Corte costituzionale*) tuomio nro 139).

5 Onko kiireellisten tapausten varalle olemassa erityismenettelyä?

Hätätilanteita varten ei ole erityismenettelyä. On kuitenkin todettava, että säännösten koonnoksen 126 §:n mukaan asianajajayhdistys (*Consiglio dell'ordine degli avvocati*) voi kymmenen päivän kuluessa hakemuksen jättämisestä tai vastaanottamisesta edellytysten täytyessä myöntää hakijalle alustavasti oikeusavun etukäteen.

6 Mistä saan lomakkeen oikeusavun hakemista varten?

Siviilioikeudellisissa menettelyissä säännösten koonnoksen 79 ja 122 §:ssä säädetyin menetelmin laadittu ja sisällöltään kyseisten pykälien mukainen oikeusapuhakemus on toimitettava tai lähetettävä kirjattuna kirjeenä asianajajayhdistykselle, ja tämän voi tehdä ainoastaan hakija tai hänen avustajansa.

Ei ole selvää, edellyttääkö kirjattu lähetys vastaanottoilmoitusta. Tämän vuoksi sitä ei pidetä edellytyksenä oikeusavun saamiselle, vaan se on hakijan harkinnanvarainen asia.

Hakemuslomakkeita saa asianajajayhdistyksen toimistoista.

Siviilioikeudellisissa menettelyissä oikeusavun hakemuslomakkeet on toimitettava siihen asianajajayhdistyksen toimistoon, joka on toimivaltainen

- paikassa, joka on asiaa käsittelevän tuomioistuimen toimipaikka
- paikassa, joka on asiakysymyksen ratkaisemiseen toimivaltaisen tuomioistuimen toimipaikka, jos menettely on edelleen vireillä
- paikassa, joka on valituksenalaisen tuomion antaneen tuomioistuimen kotipaikka, korkeimpaan oikeuteen (*Corte di cassazione*), ylimpään hallintotuomioistuimeen (*Consiglio di Stato*) tai tilintarkastustuomioistuimeen (*Corte dei Conti*) tehtävien valitusten osalta.

Presidentin asetuksen nro 115/2002 78 §:n mukaista hakemusta ei voida ottaa käsiteltäväksi, jos hakija ei ole allekirjoittanut sitä. Avustajan on todistettava allekirjoitus oikeaksi, tai se on todennettava noudattamalla 28. joulukuuta 2000 annetun presidentin asetuksen nro 445 38 §:n 3 momentissa säädettyjä menettelyjä.

7 Mitä asiakirjoja oikeusapuhakemukseen on liitettävä?

Hakijan allekirjoittama hakemus on tehtävä yksinkertaiselle (leimaamattomalle) paperille, ja sen on (edellä mainitun presidentin asetuksen 79 §:n mukaisesti) sisällettävä

- oikeusapupyyntö
- hakijan ja hänen kanssaan samassa taloudessa olevien henkilöiden henkilötiedot ja verotunnisteet
- selvitys hakemusta edeltävän vuoden tuloista (oma ilmoitus)
- vakuutus, jossa sitoudutaan ilmoittamaan kaikista oikeusavun saamisen kannalta merkityksellisistä tulojen muutoksista
- tieto siitä, onko asia jo vireillä
- seuraavan istunnon päivämäärä
- vastapuolen tiedot ja asuinpaikka
- tosiseikkoja koskevat ja oikeudelliset perusteet vaatimuksen perusteltavuuden arviointia varten
- todisteet (esim. asiakirjat, yhteystiedot, todistajanlausunnot ja asiantuntijalausunnot, joiden jäljennökset liitetään hakemukseen).

8 Minne oikeusapuhakemus toimitetaan?

Kuten edellä todettiin, siviilioikeudellisissa menettelyissä oikeusavun hakemuslomakkeet on toimitettava sen asianajajayhdistyksen toimistoon, joka on toimivaltainen

- paikassa, joka on asiaa käsittelevän tuomioistuimen toimipaikka
- paikassa, joka on asiakysymyksen ratkaisemiseen toimivaltaisen tuomioistuimen toimipaikka, jos menettely on edelleen vireillä
- paikassa, joka on valituksenalaisen tuomion antaneen tuomioistuimen kotipaikka, korkeimpaan oikeuteen, ylimpään hallintotuomioistuimeen tai tilintarkastustuomioistuimeen tehtävien valitusten osalta.

Rikosoikeudellisissa menettelyissä hakemukset on toimitettava siihen tuomioistuimeen, jossa asia on vireillä. Jos asia on vireillä korkeimmassa oikeudessa, toimivaltainen on valituksenalaisen tuomion antanut tuomioistuin (edellä mainitun presidentin asetuksen 93 ja 96 §).

Hakijan tai hänen avustajansa on toimitettava hakemus asiaa käsittelevän tuomioistuimen kirjaajalle tai lähetettävä se hänelle kirjattuna kirjeenä.

Jos hakija on säilöönnotettuna tai vangittuna, hakemuksen voi vastaanottaa rangaistuslaitoksen johtaja tai oikeuspoliisi.

Hakemusta ei voi esittää enää käsittelyn suullisessa vaiheessa.

9 Miten saan tietää, onko minulla oikeus saada oikeusapua?

Hakijalle ja tuomioistuimelle lähetetään jäljennös asiakirjasta, jolla asianajajayhdistys hyväksyy, hylkää tai jättää

tutkimatta hakemuksen.

Hakemuksen jättämisen jälkeen asianajajayhdistys

- arvioi vaatimuksen perusteltavuutta ja kelpoisuusvaatimusten täyttymistä
- antaa kymmenen päivän kuluessa jonkin seuraavista ratkaisuksista:
 - hakemus hyväksytään
 - hakemus jätetään tutkimatta
 - hakemus hylätään
- lähettää jäljennöksen ratkaisusta hakijalle, toimivaltaiselle tuomioistuimelle ja verohallinnolle ilmoitettujen tulojen tarkastamista varten.

Jos asianajajayhdistys hylkää tai jättää tutkimatta hakemuksen, se voidaan siirtää asiaa käsittelevään tuomioistuimeen, joka tekee päätöksen määräyksen muodossa. Asetettua määräaikaa on noudatettava.

Kun tarkastukset on saatettu päätökseen, tuomioistuin antaa perustellun määräyksen, jossa todetaan, etteivät tutkittavaksi ottamisen edellytykset täyty tai että hakemus hyväksytään tai hylätään.

Kun määräys on annettu, tuomioistuimen kirjaaja antaa sen tiedoksi hakijalle.

Rikosoikeudellisissa menettelyissä tuomioistuimen on kuitenkin annettava määräys kymmenen päivän kuluessa hakemuksen jättämisestä tai vastaanottamisesta.

10 Miten minun tulee toimia, jos minulla on oikeus saada oikeusapua?

-

11 Jos oikeusapua on myönnetty, kuka valitsee asianajajan?

Oikeusavun saajat voivat nimetä avustajan sen muutoksenhakutuomioistuimen (*Corte d'appello*) tuomiopiiriin, jossa on asiakysymyksen ratkaisemiseen toimivaltaisen tuomioistuimen tai tuomioistuimen, jossa asia on vireillä, toimipaikka, asianajajayhdistysten laatimista oikeusavustajien luetteloista. Oikeusavun saajat voivat lainsäädännön salliessa nimetä myös asiantuntijatodistajan.

Jos asia on vireillä korkeimmassa oikeudessa, avustaja valitaan sen muutoksenhakutuomioistuimen tuomiopiiriin, jossa on valituksenalaisen tuomion antaneen tuomioistuimen toimipaikka, asianajajayhdistysten laatimista oikeusavustajien luetteloista.

Oikeusavustajien luettelo koostuu ammattilaisista, jotka ovat hakeneet luetteloon merkitsemistä ja joilla on puolustukseen tarvittava pätevyys.

Päättyessään avustajien luetteloon sisällyttämisestä asianajajayhdistys ottaa huomioon heidän pätevyytensä ja vähintään kuuden vuoden aikana hankkimansa ammatillisen kokemuksen sekä sen, ettei heille ole määrätty kurinpitoseuraamuksia.

Avustaja voidaan poistaa luettelosta milloin tahansa. Luettelo päivitetään vuosittain ja asetetaan yleisön saataville kaikissa tuomiopiirin oikeustoimistoissa.

Osapuolta, jolle on myönnetty oikeusapu, edustavien avustajien on pyydettävä ilmoitusta asian käsittelyn keskeyttämisestä, jos se poistetaan asialuettelosta osapuolten toimimatta jättämisen perusteella (siviiliprosessilain 309 §:n mukaisesti). Tämän velvoitteen noudattamatta jättäminen on kurinpitotasia.

12 Kattaako oikeusapu kaikki menettelyyn liittyvät kustannukset?

Oikeusavun saajilta (edellä mainitun presidentin asetuksen 107 §) ei peritä tiettyjä kuluja, ja lopuista kuluista vastaa valtio presidentin asetuksen nro 115/2002 131 §:n mukaisesti. Oikeusapu kattaa kaikki lakisääteiset oikeudenkäyntikulut, myös hakijaa puolustavan asiantuntijatodistajan nimeämisen. Se ei kuitenkaan kata tuomioistuimen ulkopuolisia konsultaatioita.

Hakijan avustajan palkkiot ja kulukorvaukset maksaa tuomioistuin kussakin asian käsittelyn vaiheessa ja kussakin oikeusasteessa sekä aina palvelussuhteen päättyessä.

Myös tuomarin avustajan ja hakijaa puolustavan asiantuntijatodistajan kulukorvaukset ja palkkiot maksetaan.

Maksumääräys annetaan tiedoksi oikeusavun saajalle ja asianosaisille, myös syyttäjälle, jotka voivat riitauttaa sen.

Hakijan avustaja, tuomarin avustaja ja hakijaa puolustava asiantuntijatodistaja eivät saa pyytää tai vastaanottaa asiakkaaltaan muuta palkkiota tai korvausta kuin lakisääteisen palkkion tai korvauksen. Kaikki tämän vastaiset sopimukset ovat mitättömiä, ja kaikki tämän kiellon rikkomiset ovat vakavia kurinpitösääntöjen rikkomisia.

Rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä nostetussa siviilikanteessa oikeudenkäyntikuluihin sovelletaan säännösten koonnoksen 108 §:ää. Yleisesti ottaen oikeus saada oikeusapua antaa saajalle kuitenkin samat oikeudet kuin yleisten säännösten soveltamisalaan kuuluvat oikeudet.

13 Jos oikeusavun määrää on rajoitettu, kuka vastaa lopuista kustannuksista?

Oikeusapua koskevilla säännöksillä ei säädetä osittaisesta avusta.

14 Kattaako oikeusapu myös muutoksenhakuvaiheen?

Oikeus saada oikeusapua kattaa kaikki oikeusasteet ja asian käsittelyn vaiheet sekä kaikki johdetut menettelyt tai oikeudenkäyntiin muutoin liittyvät menettelyt (kuten täytäntöönpanon).

Jos oikeusapua saava osapuoli häviää asian, hän ei kuitenkaan voi käyttää oikeusapua tuomiota koskevassa muutoksenhaussa rikosoikeudellisissa menettelyissä esitettäviä korvausvaatimuksia lukuun ottamatta.

15 Voidaanko oikeusapu peruuttaa ennen kuin oikeudenkäynti on päättynyt (tai jopa periä takaisin oikeudenkäynnin päätyttyä)?

Jos oikeusavun saajan tuloissa tapahtuu oikeudenkäyntimenettelyn aikana muutoksia, jotka vaikuttavat hän oikeuteensa saada oikeusapua, asiaa käsittelevä tuomioistuin peruuttaa avun.

Asiaa käsittelevä tuomioistuin voi peruuttaa oikeusavun milloin tahansa, jos käy ilmi, etteivät kelpoisuuskaavat ole täyttyneet tai että asianomainen osapuoli on menetellyt vilpillisesti tai törkeän huolimattomasti.

Oikeusavun peruuttaminen tulee voimaan tulojen muutoksen todentamisajankohdasta alkaen, mutta muissa tapauksissa se tulee voimaan taannehtivasti ja edellyttää valtion maksamien määrien palauttamista.

Jos ilmenee, että on annettu väärä lausuntoja, talousvirasto vaatii oikeusavun peruuttamista ja välittää todisteet syyttäjälle, joka vastaa asiaa koskevan rikosoikeudellisen menettelyn vireillepanosta.

Oikeusviranomaisten pyynnöstä tai talousvirastojen aloitteesta oikeudenkäyntimenettelyn aikana voidaan tarkastaa uudelleen, että kelpoisuuskaavat täyttyvät edelleen.

Tuloja koskevista vääristä lausunnoista voidaan määrätä 1–5 vuoden pituinen vankeusrangaistus ja 309,87–1 549,37 euron suuruinen sakko. Vankeusrangaistus pitenee tai sakko suurenee, jos hakija on saanut tai saa edelleen oikeusapua väärän lausunnon perusteella.

Tuomio johtaa oikeusavun taannehtivaan peruuttamiseen ja valtion maksamien määrien perimiseen takaisin rikkomukseen syyllistyneeltä (ks. edellä mainitun presidentin asetuksen 136 §).

16 Voiko oikeusavun epäämistä koskevaan päätökseen hakea muutosta?

Jos toimivaltainen asianajajayhdistys hylkää tai jättää tutkimatta oikeusapuhakemuksen, hakija voi saattaa asian asiaa käsittelevään tuomioistuimeen, joka tekee päätöksen määräyksen muodossa.

Rikosoikeudellisten menettelyjen osalta presidentin asetuksen 99 §:ssä kuitenkin säädetään, että hakija tai hänen avustajansa voi valittaa oikeusavun epäämisestä sen tuomioistuimen tai muutoksenhakutuomioistuimen presidentille, johon hakemuksen hylännyt tuomari kuuluu, 20 päivän kuluessa hakemuksen hylkäämistä koskevan päätöksen tiedoksi antamisesta.

■ Päivitetty viimeksi: 06/12/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.